

Polecenia podsumowujące

1. Omów główne zasady, na jakich się opierał ład wiedeński.
2. Opisz zmiany terytorialne po kongresie wiedeńskim.
3. Wyjaśnij, co zapoczątkowało erę konstytucyjną.

◆ Cel kongresu wiedeńskiego (1814–1815) i jego główni uczestnicy

Cel kongresu – ustalenie nowego ponapoleońskiego ładu na świecie gwarantującego pokój.

Najważniejsi uczestnicy

- Austria – minister spraw zagranicznych Klemens von Metternich
- Rosja – car Aleksander I Romanow
- Prusy – król Fryderyk Wilhelm III Hohenzollern
- Wielka Brytania – minister spraw zagranicznych Robert Stewart, wicehrabia Castlereagh
- Francja – dyplomata Charles de Talleyrand

◆ Postanowienia kongresu wiedeńskiego

Przywrócenie na tron francuski Burbonów – Ludwik XVIII królem.

Decyzje dotyczące przyszłości Europy w gestii największych państw europejskich.

Określenie nowego porządku na świecie – ładu (systemu) wiedeńskiego.

Główne zasady ładu wiedeńskiego

- równowaga sił – uniemożliwienie jakiegokolwiek mocarstwu osiągnięcia wyraźnej przewagi nad innymi
- restauracja – przywrócenie na europejskie trony monarchów po utracie przez nich władzy w epoce napoleońskiej
- legitymizm – pogląd głoszący pochodzenie władzy monarchów od Boga

◆ Główne zmiany terytorialne

Likwidacja Księstwa Warszawskiego.

Rozwiązanie Związku Reńskiego i utworzenie Związku Niemieckiego.

Powstanie Konfederacji Szwajcarskiej.

Francja – powrót do granic z 1789 r.

Wielka Brytania – uzyskanie wysp: Helgolandu, Malty, Cejlonu i Mauritiusa, a także południowego wybrzeża Afryki z ważnym portem w Kapsztadzie.

Rosja – uzyskanie Finlandii, Besarabii oraz większości ziem dawnego Księstwa Warszawskiego, z których utworzono Królestwo Polskie.

Prusy – uzyskanie części Księstwa Warszawskiego i utworzenie z niej Wielkiego Księstwa Poznańskiego, terenów Wolnego Miasta Gdańska oraz części terytorium Saksonii.

Austria – uzyskanie okręgu tarnopolskiego, Tyrolu, Salzburga, Wenecji, Lombardii, Istrii i Dalmacji.

Powstanie Rzeczypospolitej Krakowskiej kontrolowanej przez Prusy, Austrię i Rosję.

◆ Święte Przymierze

Powołane do życia Święte Przymierze przez Rosję, Austrię i Prusy (z inicjatywy cara Rosji Aleksandra I) we wrześniu 1815 r.

Cel powstania – ochrona ładu wiedeńskiego i wzajemna solidarność sygnatariuszy przeciwko siłom rewolucyjnym.

Przystąpienie do Świętego Przymierza większości uczestników kongresu (poza Wielką Brytanią).

◆ Narodziny ery konstytucyjnej

Nadawanie konstytucji przez władców (konstytucje okrojowane) – początek ery konstytucyjnej.

Polecane publikacje

F. Herre, *Metternich. Orędownik pokoju*, przeł. B. Floriańczyk, Warszawa: PIW, 2018.

D. King, *Wiedeń 1814. Jak pogromcy Napoleona, bawiąc się, ustalili kształt Europy*, przekł. N. Radomski, Poznań: Dom Wydawniczy Rebis, 2009.

Kongres wiedeński, red. N. Kasperek, M. Klempert, Olsztyn: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2016.

